

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

7. marts 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2003/96/EF – beskatning af energiprodukter og elektricitet – artikel 14, stk. 1, litra a) – energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet – fritagelsesforpligtelse – artikel 15, stk. 1, litra c) – energiprodukter, der anvendes til kraftvarmeproduktion – mulighed for afgiftsfritagelse eller afgiftslempelse – naturgas bestemt til at producere både varme og elektricitet«

I sag C-31/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig) ved afgørelse af 18. januar 2017, indgået til Domstolen den 23. januar 2017, i sagen

Cristal Union, der er indtrådt i Sucrerie de Toury SA's rettigheder,

mod

Ministre de l'Économie et des Finances,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta, og dommerne C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev og E. Regan (refererende dommer),

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: fuldmægtig V. Giacobbo-Peyronnel,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 22. november 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Cristal Union, der er indtrådt i Sucrerie de Toury SA's rettigheder, ved avocats C. Lesourd og J.-M. Priol,
- den franske regering ved D. Colas, E. de Moustier, S. Ghiandoni og A. Alidière, som befuldmægtigede,
- den finske regering ved S. Hartikainen, som befuldmægtiget,

* Processprog: fransk.

– Europa-Kommissionen ved C. Perrin og F. Tomat, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 22. februar 2018,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 14, stk. 1, litra a), og artikel 15, stk. 1, litra c), i Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (EUT 2003, L 283, s. 51).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem Christal Union, der er indtrådt i Sucrerie de Toury SA's rettigheder, og ministre de l'Économie et des Finances (økonomi- og finansministeren) vedrørende beskatningen af naturgas, der anvendes i et kraftvarmeværk til produktion af både varme og elektricitet.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 2.-7., 11., 12., 24. og 25. betragtning til direktiv 2003/96:
  - »(2) Manglen på EF-bestemmelser om minimumsbeskatning af elektricitet og andre energiprodukter end mineralolier kan være til skade for et velfungerende indre marked.
  - (3) Et velfungerende indre marked og gennemførelsen af formålene med EF's øvrige politikker kræver, at der fastsættes minimumsafgiftssatser på EF-plan for de fleste energiprodukter, herunder elektricitet, naturgas og kul.
  - (4) Betydelige forskelle mellem medlemsstaternes energiafgiftssatser vil kunne vise sig at modarbejde et velfungerende indre marked.
  - (5) Fastsættelse af passende EF-minimumsafgiftssatser for beskatning kan gøre det muligt at formindske de nuværende forskelle mellem de nationale afgiftssatser.
  - (6) I henhold til [EF-]traktatens artikel 6 skal miljøbeskyttelseskrav integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker på andre områder.
  - (7) Som signatar af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer har Fællesskabet ratificeret Kyoto-protokollen. Beskatning af energiprodukter og, når det er relevant, elektricitet er et af de mulige instrumenter til at nå Kyoto-protokollens mål.
- [...]
- (11) Afgiftsordninger, der indføres i forbindelse med gennemførelsen af disse EF-bestemmelser for beskatning af energiprodukter og elektricitet, henhører under de enkelte medlemsstater. Medlemsstaterne kan i den forbindelse vælge ikke at øge den samlede afgiftsbyrde, hvis de vurderer, at gennemførelsen af et sådant princip om afgiftsneutralitet kan bidrage til omstrukturering og modernisering af deres afgiftssystemer ved at tilskynde til adfærd, der fremmer øget miljøbeskyttelse og større anvendelse af arbejdskraft.

(12) Energipriser er vigtige elementer i EF's energi-, transport- og miljøpolitik.

[...]

(24) Medlemsstaterne bør have mulighed for at indrømme visse andre fritagelser eller at anvende lavere afgiftssatser, når det ikke er til skade for et velfungerende indre marked eller medfører konkurrenceforvridning.

(25) Navnlig kraft-varme-produktion og, for at fremme anvendelsen af alternative energikilder, vedvarende energikilder kan gives særbehandling.«

4 Artikel 1 i direktiv 2003/96 bestemmer:

»Medlemsstaterne beskatter energiprodukter og elektricitet i overensstemmelse med dette direktiv.«

5 Direktivets artikel 14, stk. 1, litra a), har følgende ordlyd:

»Ud over de almindelige bestemmelser i [Rådets] direktiv 92/12/EØF [af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og omsætning heraf samt om kontrol hermed (EFT 1992, L 76, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 2000/47/EF af 20. juli 2000 (EFT 2000, L 193, s. 73)] om fritagne anvendelsesformål for afgiftspligtige produkter, og medmindre andet er fastsat i andre EF-bestemmelser, fritager medlemsstaterne følgende produkter for beskatning på vilkår, som de fastlægger for at sikre korrekt og ligefrem anvendelse af sådanne fritagelser og for at forhindre enhver form for svig, unddragelse eller misbrug:

a) Energiprodukter og elektricitet, der anvendes til produktion af elektricitet, og elektricitet, der anvendes til at opretholde muligheden for produktion af elektricitet. Medlemsstaterne kan imidlertid af miljøpolitiske hensyn beskatte disse produkter uden at overholde dette direktivs minimumsafgiftssatser. I så fald skal beskatningen af disse produkter ikke medregnes ved vurderingen af, om minimumsafgiftssatsen for elektricitet i henhold til artikel 10 er overholdt.«

6 Direktivets artikel 15, stk. 1, litra c), fastsætter:

»Medmindre andet gælder i henhold til andre EF-bestemmelser, kan medlemsstaterne under afgiftsmyndighedernes kontrol indrømme hel eller delvis afgiftsfritagelse eller afgiftslempelse for:

[...]

c) energiprodukter og elektricitet, der anvendes til kraftvarmeproduktion«.

7 Artikel 21, stk. 5, tredje afsnit, i direktiv 2003/96 fastsætter:

»En enhed, der fremstiller elektricitet til eget forbrug, betragtes som en distributør. Uanset artikel 14, stk. 1, litra a), kan medlemsstaterne fritage mindre elektricitetsproducenter, såfremt de lægger afgift på de energiprodukter, der anvendes til fremstilling af denne elektricitet.«

Fransk ret

8 Artikel 266d i code des douanes (herefter »toldloven«) bestemte i den affattelse, der var gældende fra den 1. januar til den 31. december 2006:

»1. Naturgas [...] pålægges en national forbrugsafgift ved leveringen til slutbrugeren.

[...]

3. [...]

Endvidere indrømmes fritagelse for leverancer af gas, der er bestemt til anvendelse:

[...]

c) som brændsel ved produktion af elektricitet fra den 1. januar 2006, med undtagelse af gasleverancer til brug i de i artikel 266d A omhandlede anlæg.«

9 Toldlovens artikel 266d A bestemmer i den affattelse, der var gældende fra den 1. januar 2006:

»Leverancer af naturgas og mineralolier, der er bestemt til anvendelse i kraftvarmeanlæg til produktion af både varme og elektricitet eller både varme og mekanisk energi, fritages for de i artikel 265 og 266d omhandlede nationale forbrugsafgifter i en periode på fem år regnet fra anlæggets ibrugtagning. [...]

Fritagelsen finder anvendelse på anlæg, der blev taget i brug senest den 31. december 2007. [...]

10 Med virkning fra den 1. januar 2007 blev toldlovens artikel 266d, stk. 3, andet afsnit, litra c), ændret som følger:

»3. [...]

Endvidere indrømmes fritagelse for leverancer af gas, der er bestemt til anvendelse:

[...]

c) som brændsel ved produktion af elektricitet fra den 1. januar 2006.

Fritagelsen i medfør af [...] denne [stk. 3, litra c),] gælder ikke for gasleverancer til brug i de i artikel 266d A omhandlede anlæg. Producenter, hvis anlæg ikke er omfattet af en kontrakt om køb af elektricitet [...], og som giver afkald på den i artikel 266d A omhandlede fritagelse for national afgift, er dog omfattet af ordningen i [stk. 3. litra c)].«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 Selskabet Sucrerie de Toury, hvis retssuccessor er Cristal Union, driver et kraftvarmeværk, der anvender naturgas som brændsel.

12 Den naturgas, der blev leveret til Sucrerie de Toury mellem den 1. januar 2006 og den 25. december 2007, var af leverandøren, som havde betalt beløbet, blevet pålagt den nationale forbrugsafgift på naturgas fastsat i toldlovens artikel 266d.

13 Da selskabet Sucrerie de Toury var af den opfattelse, at disse gasleverancer burde have været fritaget for denne afgift i medfør af artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, anlagde det sag ved tribunal administratif d'Orléans (forvaltningsdomstolen i Orléans, Frankrig) med påstand om, at staten blev dømt til at betale selskabet en erstatning for den skade, det mente at have lidt som følge af Den franske Republiks forsinkede gennemførelse af denne bestemmelse i national ret.

14 Tribunal administratif d'Orléans (forvaltningsdomstolen i Orléans) frifandt staten ved dom af 31. januar 2013.

- 15 Under den af Sucrerie de Toury iværksatte appelsag stadfæstede cour administrative d'appel de Nantes (appeldomstolen i Nantes, Frankrig) ved dom af 18. december 2014 førsteinstansens dom, idet den i det væsentlige henviste til, at naturgas til produktion af både varme og elektricitet udelukkende er omfattet af artikel 15, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/96, som giver medlemsstaterne mulighed for at fritage energiprodukter, der anvendes til en sådan produktion, og ikke er omfattet af artikel 14, stk. 1, litra a), i dette direktiv, hvorefter medlemsstaterne skal fritage energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet.
- 16 Den 10. februar 2015 appellerede Sucrerie de Toury denne dom til Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig).
- 17 På denne baggrund har Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er de energiprodukter, der anvendes til kraftvarmeproduktion, udelukkende omfattet af den mulighed for fritagelse, der er indført med artikel 15, stk. 1, litra c), i [direktiv 2003/96], eller er de for så vidt angår den del af disse produkter, hvis forbrug svarer til produktionen af elektricitet, ligeledes omfattet af anvendelsesområdet for den i dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), omhandlede forpligtelse til afgiftsfritagelse?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 18 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96 skal fortolkes således, at den obligatoriske fritagelse, der er fastsat i denne bestemmelse, gælder for energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, når disse produkter anvendes til kraftvarmeproduktion som omhandlet i dette direktivs artikel 15, stk. 1, litra c).
- 19 Ifølge den franske regering er energiprodukter, som et kraftvarmeværk som det i hovedsagen omhandlede anvender til det sidstnævnte formål, udelukkende omfattet af artikel 15, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/96, således at en medlemsstat, uanset dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), ikke har pligt til at fritage den del af disse energiprodukter, som anvendes til produktion af elektricitet.
- 20 Cristal Union, den finske regering og Europa-Kommissionen finder derimod, at artikel 15, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/96 ikke udelukker anvendelsen af dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), der pålægger medlemsstaterne at afgiftsfritage den del af energiprodukterne, som et kraftvarmeværk som det i hovedsagen omhandlede anvender til produktion af elektricitet. Nævnte artikel 15, stk. 1, litra c), har alene til formål at give medlemsstaterne en yderligere mulighed for helt eller delvist at fritage den del af energiprodukterne, der svarer til varmeproduktionen.
- 21 Ifølge fast retspraksis skal bestemmelserne om fritagelserne i direktiv 2003/96 fortolkes selvstændigt ud fra deres ordlyd samt opbygningen af og formålene med direktivet (jf. i denne retning dom af 3.4.2014, Kronos Titan og Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service, C-43/13 og C-44/13, EU:C:2014:216, præmis 25, og af 13.7.2017, Vakarų Baltijos laivų statykla, C-151/16, EU:C:2017:537, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 For det første bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96, at medlemsstaterne er forpligtet til at indrømme fritagelse for den ved dette direktiv fastsatte afgift for »energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet«.

- 23 Det må konstateres, at en sådan ordlyd på ingen måde udelukker energiprodukter, som et kraftvarmeværk som det i hovedsagen omhandlede anvender til produktion af elektricitet, fra anvendelsesområdet for denne obligatoriske fritagelse. Der kan således ikke herske tvivl om, at et sådant anlæg anvender »energiprodukter til produktion af elektricitet« som omhandlet i artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96.
- 24 For det andet skal det for så vidt angår opbygningen af direktiv 2003/96 bemærkes, at det er korrekt, at dette ikke tilsigter at indføre generelle fritagelser (jf. i denne retning dom af 1.12.2011, Systeme Helmholtz, C-79/10, EU:C:2011:797, præmis 23, og af 21.12.2011, Haltergemeinschaft, C-250/10, ikke trykt i Sml., EU:C:2011:862, præmis 19).
- 25 Eftersom artikel 14, stk. 1, i direktiv 2003/96 indeholder en udtømmende opregning af de fritagelser, som er obligatoriske for medlemsstaterne inden for rammerne af beskatningen af energiprodukter og elektricitet (jf. dom af 5.7.2007, Fendt Italiana, C-145/06 og C-146/06, EU:C:2007:411, præmis 36, og af 4.6.2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, præmis 45), skal dettes bestemmelser heller ikke fortolkes udvidende, idet den harmoniserede beskatning, som er indført ved dette direktiv, ellers ville blive frataget enhver effektiv virkning.
- 26 Som Domstolen allerede har fastslået, fastsætter artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, idet den pålægger medlemsstaterne en obligatorisk fritagelse for energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, imidlertid en tilstrækkeligt præcis og ubetinget forpligtelse, således at borgerne i medfør af denne bestemmelse tillægges en ret til at påberåbe sig denne direkte for de nationale retter (jf. i denne retning dom af 17.7.2008, Flughafen Köln/Bonn, C-226/07, EU:C:2008:429, præmis 29-33).
- 27 Desuden skal det bemærkes, at når EU-lovgiver har villet give medlemsstaterne mulighed for at fravige denne obligatoriske fritagelsesordning, har lovgiver udtrykkeligt fastsat dette, henholdsvis i artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum, i direktiv 2003/96, hvorefter medlemsstaterne af miljøpolitiske hensyn kan beskatte energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, og i dette direktivs artikel 21, stk. 5, tredje afsnit, hvorefter medlemsstater, der fritager elektricitet produceret af mindre elektricitetsproducenter, skal lægge afgift på de energiprodukter, der anvendes til fremstilling af denne elektricitet.
- 28 Det fremgår således af opbygningen af direktiv 2003/96, at medlemsstaterne, bortset fra i disse to specifikke tilfælde, ubetinget pålægges den i direktivets artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, fastsatte obligatoriske fritagelse for energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet.
- 29 Hvad for det tredje angår formålene med direktiv 2003/96 skal det for det første bemærkes, at dette direktiv, således som det fremgår af 2.-5. og 24. betragtning hertil, ved at fastsætte en harmoniseret beskatningsordning for energiprodukter og elektricitet skal fremme et velfungerende indre marked i energisektoren, idet navnlig konkurrenceforvridning skal undgås (jf. i denne retning bl.a. dom af 3.4.2014, Kronos Titan og Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service, C-43/13 og C-44/13, EU:C:2014:216, præmis 31 og 33, af 2.6.2016, ROZ-ŚWIT, C-418/14, EU:C:2016:400, præmis 32, og af 7.9.2017, Hüttenwerke Krupp Mannesmann, C-465/15, EU:C:2017:640, præmis 26).
- 30 Med dette formål for øje har EU-lovgiver på området for produktion af elektricitet, således som det bl.a. fremgår af side 5 i begrundelsen for forslaget til Rådets direktiv om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter (EFT 1997, C 139, s. 14), truffet det valg at pålægge medlemsstaterne at beskatte produceret elektricitet i henhold til artikel 1 i direktiv 2003/96, idet de energiprodukter, der anvendes til at producere denne elektricitet, samtidig skal fritages for beskatningen, hvilket har det formål at undgå dobbeltbeskatning af elektricitet, således som også generaladvokaten har anført i punkt 56-62 i forslaget til afgørelse.

- 31 Hvis de energiprodukter, som et kraftvarmeværk som det i hovedsagen omhandlede anvender til produktion af elektricitet, ikke var fritaget for beskatning i medfør af artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96, ville der imidlertid netop opstå en risiko for dobbeltbeskatning, eftersom den således producerede elektricitet også ville blive beskattet i henhold til dette direktivs artikel 1.
- 32 Direktiv 2003/96 udelukker ganske vist ikke enhver risiko for dobbeltbeskatning, idet en medlemsstat som allerede anført i denne doms præmis 27 i henhold til dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum, af miljøpolitiske hensyn kan beskatte energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet (jf. dom af 4.6.2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, præmis 51).
- 33 Det forholder sig imidlertid således, at såfremt et kraftvarmeværk som det, der er omhandlet i hovedsagen, blev nægtet fritagelsen i artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96 med den ene begrundelse, at det ikke udelukkende producerer elektricitet, men både producerer varme og elektricitet, kunne det, således som omstændighederne i hovedsagen viser, resultere i en ulige behandling af elproducenterne, hvilket ville være en kilde til konkurrenceforvridninger til skade for et velfungerende indre marked i energisektoren (jf. i denne retning dom af 21.12.2011, Haltergemeinschaft, C-250/10, ikke trykt i Sml., EU:C:2011:862, præmis 17 og 18).
- 34 Det skal i øvrigt bemærkes, at direktiv 2003/96, som det anføres i 6., 7., 11. og 12. betragtning hertil, også har til formål at fremme miljøpolitiske hensyn (dom af 7.9.2017, Hüttenwerke Krupp Mannesmann, C-465/15, EU:C:2017:640, præmis 26).
- 35 At beskatte energiprodukter, som et kraftvarmeværk som det i hovedsagen omhandlede anvender til produktion af elektricitet, ville imidlertid, henset til den risiko for dobbeltbeskatning som dette medfører, være i strid med dette formål.
- 36 Som det navnlig fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet, om ændring af direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU samt om ophævelse af direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF (EUT 2012, L 315, s. 1) tilsigter EU-retten således at fremme kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked, idet der i højeffektiv kraftvarmeproduktion ligger et betydeligt potentiale for besparelse af primærenergi.
- 37 Desuden er det uomtvistet, at kraftvarmeteknologi frembringer færre CO₂-emissioner pr. produktionsenhed end produktion af varme og elektricitet hver for sig, således som det fremgår af 20. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet og om ændring af Rådets direktiv 96/61/EF.
- 38 Følgelig kan det konstateres, at det følger af såvel ordlyden af artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96 som af opbygningen af og formålene med dette direktiv, at energiprodukter, der anvendes til kraftvarmeproduktion, er omfattet af anvendelsesområdet for den obligatoriske fritagelse, der er fastsat i denne bestemmelse.
- 39 Artikel 15, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/96 rejser ikke tvivl om denne fortolkning.
- 40 Den fakultative ordning i denne bestemmelse, i henhold til hvilken medlemsstaterne kan indrømme hel eller delvis afgiftsfritagelse eller afgiftslempelse for energiprodukter, der anvendes til kraftvarmeproduktion, kan ikke være et afgørende kriterium ved fastlæggelsen af rækkevidden af de obligatoriske fritagelser i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2003/96 (jf. analogt dom af 1.3.2007, Jan De Nul, C-391/05, EU:C:2007:126, præmis 29).

- 41 Herved bemærkes, at såfremt en EU-retlig bestemmelse kan fortolkes på flere måder, følger det af fast retspraksis, at den fortolkning, som kan sikre bestemmelsens effektive virkning, skal foretrækkes (jf. bl.a. dom af 18.12.2008, *Afton Chemical*, C-517/07, EU:C:2008:751, præmis 43, og af 10.9.2014, *Holger Forstmann Transporte*, C-152/13, EU:C:2014:2184, præmis 26).
- 42 Således som det fremgår af denne doms præmis 26-28, er medlemsstaterne ifølge artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96 ubetinget forpligtet til at indrømme fritagelse for afgift på energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet.
- 43 Hvis ikke denne bestemmelse skal fratages sin effektive virkning, kan den fakultative ordning i dette direktivs artikel 15, stk. 1, litra c), således kun have karakter af opsamlingsbestemmelse, i den forstand, at den kun tillader medlemsstaterne at give energiprodukter, der anvendes til kraftvarmeproduktion, en »særbehandling«, således som det fremgår af 25. betragtning til nævnte direktiv, ved – med henblik på at fremme de i denne doms præmis 34-37 nævnte miljøpolitiske formål – at vedtage en specifik ordning, der enten fastsætter en afgiftsfritagelse eller en afgiftslempelse for disse energiprodukter, for så vidt som det valgte afgiftsniveau sikrer den obligatoriske fritagelse for den del af de nævnte energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet (jf. analogt dom af 1.3.2007, *Jan De Nul*, C-391/05, EU:C:2007:126, præmis 29).
- 44 Formålet med artikel 15, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/96 er således at give medlemsstaterne en yderligere mulighed for at fravige den beskatning af energiprodukter, der er fastsat i dette direktivs artikel 1, og ikke at tilsidesætte anvendelsen af den obligatoriske fritagelsesordning i nævnte direktivs artikel 14, stk. 1, litra a).
- 45 I denne henseende skal det præciseres, at de af den franske regering fremhævede eventuelle praktiske vanskeligheder, som måtte følge af kravet om at identificere den del af energiprodukterne, som et kraftvarmeverk anvender til produktion af elektricitet, i forhold til den del, som anvendes til varmeproduktion, i intet tilfælde kan fritage medlemsstaterne for deres forpligtelse til ubetinget at afgiftsfritage energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum, i direktiv 2003/96. Som generaladvokaten har anført i punkt 74 i forslaget til afgørelse, fremgår det desuden af de oplysninger, som *Cristal Union* og Kommissionen afgav i retsmødet, at det på ingen måde er umuligt, i henhold til en fremgangsmåde som det i mangel af præciseringer herom i direktivet tilkommer medlemsstaterne at fastlægge, at anslå den mængde energiprodukter – der kan variere afhængigt af kraftvarmeanlæggets karakteristika – som er nødvendig for at producere en given mængde elektricitet eller en given varmemængde.
- 46 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96 skal fortolkes således, at den obligatoriske fritagelse, der er fastsat i denne bestemmelse, gælder for energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, når disse produkter anvendes til kraftvarmeproduktion som omhandlet i dette direktivs artikel 15, stk. 1, litra c).

Sagsomkostninger

- 47 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 14, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet skal fortolkes således, at den obligatoriske fritagelse, der er fastsat i denne bestemmelse, gælder for energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, når disse produkter anvendes til kraftvarmeproduktion som omhandlet i dette direktivs artikel 15, stk. 1, litra c).

Silva de Lapuerta

Fernlund

Bonichot

Arabadjiev

Regan

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. marts 2018.

Justitssekretæren
A. Calot Escobar

Formanden for Første Afdeling
R. Silva de Lapuerta